

- побудова фінансової структури банку;
- створення класифікатора банківських продуктів залежно від типу бізнесу, виду діяльності, типу валюти, на основі якого складається перелік банківських продуктів і послуг центрів;
- здійснення класифікації витрат і доходів у розрізі кожного центру відповідно до причинно-наслідкових зв'язків;
- ефективний розподіл витрат між структурними підрозділами;
- розробка методологічних засад облікового блоку системи – вибір моделі обліку, системи внутрішніх рахунків, первинної документації;
- розробка форм внутрішньо-управлінської звітності;
- організація процесу бюджетування, внутрішнього аналізу та механізму контролю;
- розробка нормативного забезпечення організації управлінського обліку в банку;
- визначення працівників, які будуть безпосередньо здійснювати управлінський облік [3].

В той же час слід відмітити, що система управлінського обліку в банку повинна відповідати таким вимогам: аналітичність, об'єктивність, вірогідність, єдність, оперативність і раціональність.

Формуванню управлінського обліку в банку необхідно приділяти належну увагу. Він дійсно надає справді корисну інформацію, необхідну керівництву для здійснення ефективного управління.

Висновки та пропозиції. Сучасний управлінський облік повинен бути системним, оперативним і одночасно забезпечувати стратегічний розвиток банку тобто орієнтуватися не тільки на поточний результат, але й на ефективну його діяльність у довгостроковому періоді. Якісно сформована підсистема управлінського обліку здатна задовольнити потреби в оперативній інформації та збільшити можливості керівництва в частині регулювання економічними процесами в самому банку.

Використана література:

1. Іванчук Р. М., Іванчук О. А., Шеремета Д. В. Шляхи розвитку управлінського обліку в комерційних банках. Економічний вісник Донбасу. 2013. № 3 (33). С. 186-191.
2. Жидовська Н. М., Гром'як Т. Д. Формування управлінського обліку в системі ефективного управління процесами банку. Інноваційна економіка. 2013. № 8. С. 316-319.
3. Семенчук Л. І., Беніна М.О. Управлінський облік у комерційних банках. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 7. Ч. 3. С.75-78.

Островерха Р., к.е.н., доцент,
Університет ДФСУ

ОБЛІКОВА ПРОЦЕДУРА: АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ ТА ФОРМАЛІЗАЦІЇ

Вступ. Конкурентоздатність та позиція кожної бізнес-структури у сучасній архітектурі соціально-економічної системи безпосередньо залежать від дієвості

системи управління, важливою передумовою якої є використання різноманітної інформації для прийняття обґрунтованих рішень при виборі альтернативних варіантів розвитку фінансово-господарської діяльності. У ринкових умовах основним джерелом інформації для суб'єктів господарювання є бухгалтерський облік, тому пошук шляхів його удосконалення дозволить вирішити проблеми обліково-аналітичного забезпечення менеджменту з метою надання інформації для прийняття управлінських рішень на підприємстві.

Основна частина. Облікова інформація є продуктом облікової процедури, що забезпечує її формування. Це свідчить про залежність якісних характеристик інформації від побудови облікової процедури та доводить важливість і актуальність дослідження чинників, що впливають на раціональність останньої.

У філософському розумінні під процедурою (франц. *procedure* від лат. *procedo* - просуваюсь) розуміють офіційно встановлений чи узвичаєний порядок здійснення, виконання або оформлення чого-небудь [1, с. 1179]. Поняття «облікова процедура» висвітлюється через деталізацію її структури та складових у взаємозв'язку з елементами бухгалтерського обліку. На погляд Б. Нідлза, «облікова процедура (*accounting system*) визначає послідовність етапів облікового процесу від аналізу господарських операцій до складання фінансової звітності та закриття рахунків» [2, с.61]. Підкреслюючи значення облікової процедури Соколов Я.В. зауважував, що «основою бухгалтерського обліку є процедура і саме вона визначає усю практичну роботу бухгалтера». Під бухгалтерською процедурою він розумів «послідовність вирішення облікових завдань шляхом кваліфікації фактів господарського життя, тобто їх реєстрації, групування і інтерпретації (аналізу). Мета процедури – створення можливостей для прийняття рішень» [3, с.47]. Під процедурою бухгалтерського обліку також розуміють «логічно витриману послідовність виконання бухгалтерських дій з відображення показників у процесі реєстрації, накопичення та обробки облікових даних з метою формування фінансової звітності та прийняття управлінських рішень» [4, с. 293]. Дерев'яно С.І. характеризує процедуру бухгалтерського обліку як вибір порядку (технології) ведення бухгалтерського обліку [5].

Узагальнюючи наведене, можна підсумувати, що призначенням облікової процедури є встановлення логічного порядку, послідовності прийомів, дій і записів, які у своїй сукупності забезпечують формування облікової інформації. Процедуру можна визначити як модель технології обробки облікової інформації, цільовим призначенням якої є формування обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства. Відповідно, побудову облікової процедури потрібно підпорядкувати до запитів системи управління підприємством (менеджерів) щодо обсягів, змісту, структури інформації, термінів та форми подання користувачам.

Облікову процедуру також називають обліковим циклом (*accounting cycle*), який включає наступні етапи [2, с. 61]: 1) аналіз господарської операції за показниками первинних документів; 2) реєстрацію операцій в Головному журналі; 3) перенос записів в Головну книгу; 4) трансформацію рахунків у кінці звітного періоду за допомогою складання трансформаційної таблиці; 5) складання

фінансової звітності на основі трансформаційної таблиці; б) закриття рахунків у кінці звітного періоду та підготовку до нового звітного періоду.

Основою процедури є кваліфікація (або *аналіз*) господарської операції, тобто встановлення її сутності та типу; суб'єктів, що беруть участь в її здійсненні; предмету (об'єктів) операції та рахунків бухгалтерського обліку; дати та місця її проведення, а також вимірювання за допомогою натуральних, грошових, трудових вимірників. Зміст першого етапу облікової процедури засвідчує її творчий характер, тому для його здійснення необхідні ґрунтовні теоретичні знання з бухгалтерського обліку та залучення висококваліфікованих бухгалтерів: «З точки зору рахунковедення, процедура стає не засобом практичної роботи, а предметом теоретичного конструювання та осмислення» [3, с.47].

Структура облікової процедури в Україні зображена на рис. 1.

Будова облікової процедури, зображена на рис.1 (вхід (документи), обробка (аналітичний і синтетичний облік), вихід – звітність) залишається однотипною для обліку усіх господарських операцій. Але, умовою забезпечення оптимального функціонування кожної процедури є набір методологічних, методичних та практичних інструментів, адаптованих до сутнісних, економічних особливостей об'єктів обліку, а також розробка «послідовності дій і записів, які повинен виконати бухгалтер у процесі своєї роботи» [3, с.47]. Головним при обґрунтуванні облікової процедури є не «трактування загальних питань обліку, а ретельний опис бухгалтерської процедури» [6, с. 259]. На важливість наукового обґрунтування структури облікової процедури звертав увагу ще Шерр І.Ф.: « наукова сторона бухгалтерії зводиться до максимально можливої формалізації облікової процедури й це перетворює її в своєрідну математичну мову господарського процесу. Формалізована процедура відкриває шлях до синтезу різних, на перший погляд, неоднакових рішень, оскільки кожне з таких рішень є окремим випадком загальної універсальної процедури» [7, с. 434].

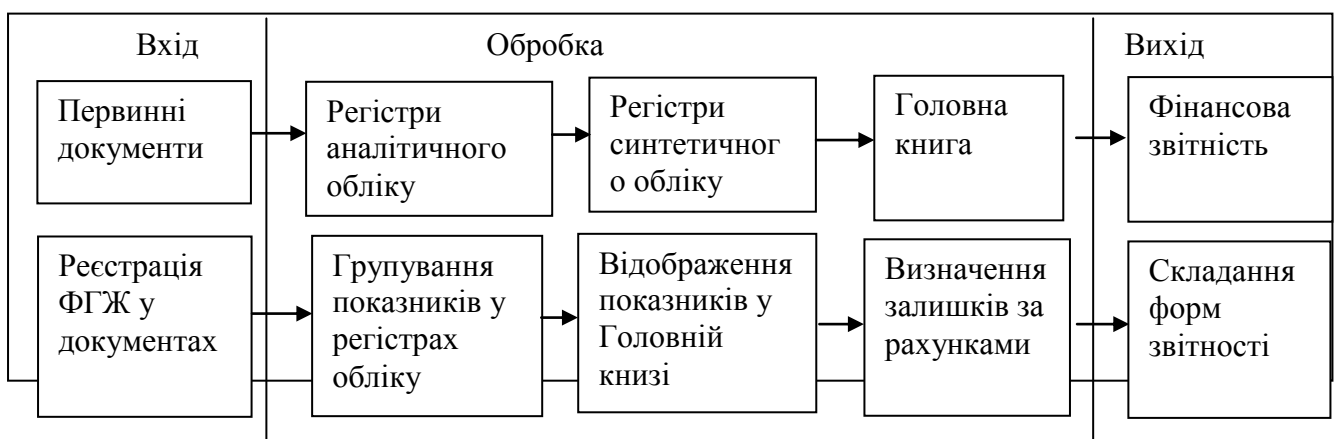

Рис. 1. Структура облікової процедури в Україні

Для управління підприємством потрібна облікова інформація різних ступенів узагальнення, тобто зведена (узагальнена) и аналітична (більш деталізована і конкретизована). Рівні систематизації інформації можна привести у відповідність до ієрархії цілей, завдань, стратегій користувачів інформації (управління

підприємством, окремим структурним підрозділом, видом діяльності, центром відповідальності) шляхом розробки системи аналітичного обліку, що включає реєстри аналітичного обліку, будови та структура яких адаптовані до структурних рівнів групування інформації. Їх вибір залежить від виду об'єктів обліку та цілей, завдань управління. Наприклад, при розробці облікової процедури з обліку виплат працівникам такими структурними рівнями можуть бути структурні підрозділи, категорії працюючих, види виплат (види заробітної плати, форми та системи оплати праці), а з обліку витрат – види діяльності, структурні підрозділи, центри відповідальності, місця виникнення витрат; етапи виробничого процесу (стадії, переділи).

Для інтеграції усіх видів обліку організаційна будова бухгалтерського обліку «має бути такою, щоб без додаткових виборів можна було у будь-який час одержати дані про формування показників, потрібних для прийняття управлінських рішень та складання бухгалтерської звітності: фінансової, статистичної, податкової тощо. Для цього бухгалтерський облік в управлінні підприємством потрібно будувати за ознаками потреб фінансового, податкового та внутрішньо господарського обліку» [8, с.123] шляхом відповідного кодування показників документів, що є входом в облікову процедуру.

Висновки та пропозиції.

Формування інформації забезпечує облікова процедура, тому вирішити проблеми обліково-аналітичного забезпечення менеджменту можна шляхом оптимізації, підвищення раціональності облікової процедури, забезпечення її відповідності завданням, що ставляться у процесі управління підприємством. Формалізація облікової процедури полягає у ретельному описі усіх елементів та складових, встановленні між ними логічних та економічних взаємозв'язків, адаптованих до структури підприємства та економічної сутності об'єктів обліку, для яких призначена процедура.

Раціонально побудована облікова процедура має забезпечити:

- одержання вчасної, повної та достовірної інформації, яка за структурою, змістом, періодичністю формування відповідає потребам управління;
- ефективність обробки облікової інформації, тобто оптимальне співвідношення між економічним ефектом від використання інформації та витратами на її формування;
- оперативну, вчасну підготовку облікової інформації та складання форм звітності;
- достовірність облікової інформації;
- збереження приватної власності засновників (учасників) підприємства та унеможливлення крадіжок майна;
- мінімізацію спотворень та викривлення облікової інформації.

Використана література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. 1736 с.
2. Нидлз Б. К. Андерсон, Колдуэлл Д. Принципы бухгалтерского учета / пер. с англ. Я.В. Соколова. Москва, 1996. 496 с.

3. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета. Москва: Финансы и статистика, 2000. 496 с.
4. Кутер М.И. Теория бухгалтерского учета: учебн. Москва: Финансы и статистика. 2007. 592 с:
5. Дерев'янку С.І. Облікова політика підприємства: суть та значення. Економічні науки. URL: http://www.rusnauka.com/14.NTP_2007/Economics/21477.doc.htm
6. Хомин П. Я. Атавізм облікових процедур на тлі їхньої уніфікації. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". 2017. № 862. С. 254-260
7. Соколов Я. В. Бухгалтерский учёт: от истоков до наших дней. Москва: Аудит ЮНИТИ, 1996. 638 с.
8. Сопко В.В., Сопко В.В. Бухгалтерський облік – базовий інструмент державної регулювальної політики забезпечення фінансово-економічної стабільності та економічного розвитку. Наукові записки НаУКМА. 2012. Том 133. С. 115-125.

Павелко О., к.е.н, доц.
Національний університет водного
господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна

ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Одержання максимальних фінансових результатів представляє собою ключову мету діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта, адже саме фінансові результати уособлюють у собі всі аспекти господарської діяльності: рівень організації виробництва, ефективність системи управління, контролю за рівнем цін, витрат, стан державного регулювання розвитку окремого виду економічної діяльності та ін.

Погіршення ефективності функціонування значної кількості підприємств України вказує на необхідність своєчасного, оперативного, якісного проведення аналізу фінансових результатів. Якщо аналізувати власне будівництво як вид економічної діяльності, то слід відмітити, що загалом у структурі ринку будівельних підприємств за рівнем прибутковості переважають прибуткові підприємства, частка збиткових підприємств щороку зменшується (рис. 1).

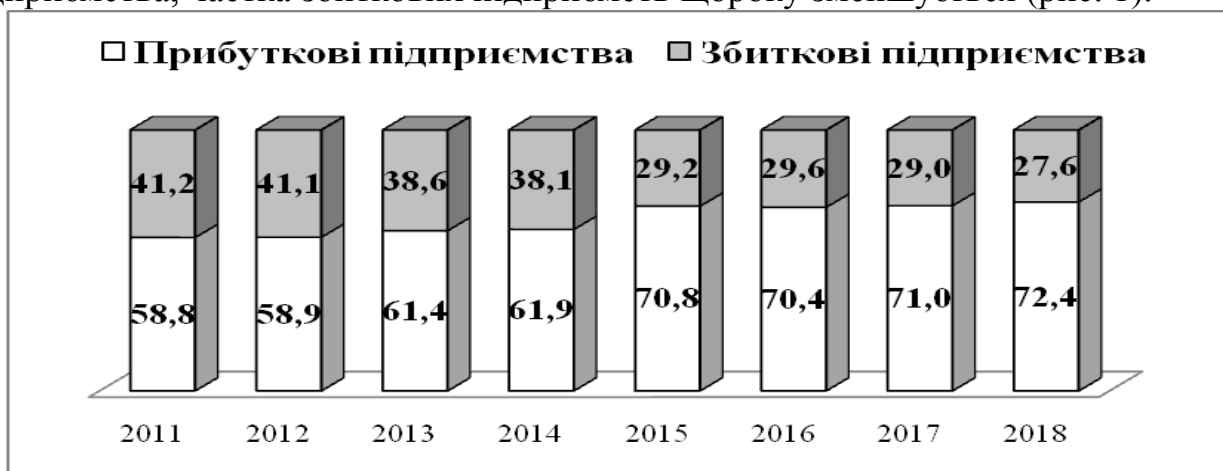

Рис. 1. Структура ринку будівельних підприємств за рівнем їх прибутковості у 2011-2018 рр. (%)*

*Сформовано автором за даними сайту ДССУ (звернення 23.01.2020 р.)